

ושנתם לבניך

חומש
בראשית

עולם מפלא ברא הקדוש ברוך הוא בששה ימים, וכל הבריאה מטרתה לשרת את היהודי המקיים את התורה. "בראשית" – בשביל "ראשית": בעבור עם ישראל שנקראים "ראשית", ובעבור התורה שנקראת "ראשית".

ביום הראשון נבראו האור והחשך.

ביום השני נבראו השמים, והקדוש ברוך הוא הבדיל בין המים העליונים למים התחתונים.

ביום השלישי נקוו המים, האדמה נראתה והוציאה דשא, עשב ועצים.

ביום הרביעי נבראו המאורות: שמש, ירח וכוכבים.

ביום החמישי נבראו השרצים, העופות והתנינים.

ביום השישי נבראו החיות, בהמות, אדם וחוה.

בשבת נח הקדוש ברוך הוא מכל מלאכתו. כעבור שנים העניק הקדוש ברוך הוא את השבת במתנה לבני ישראל אהוביו.

אֵלֶּה תּוֹכְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בַּהֲבָרָא

נח, איש צדיק תמים, חי בדור שנכשל בחטאים רבים, אך בעקר כּעס הקדוש ברוך הוא על הגזל והחליט להעניש אותם.

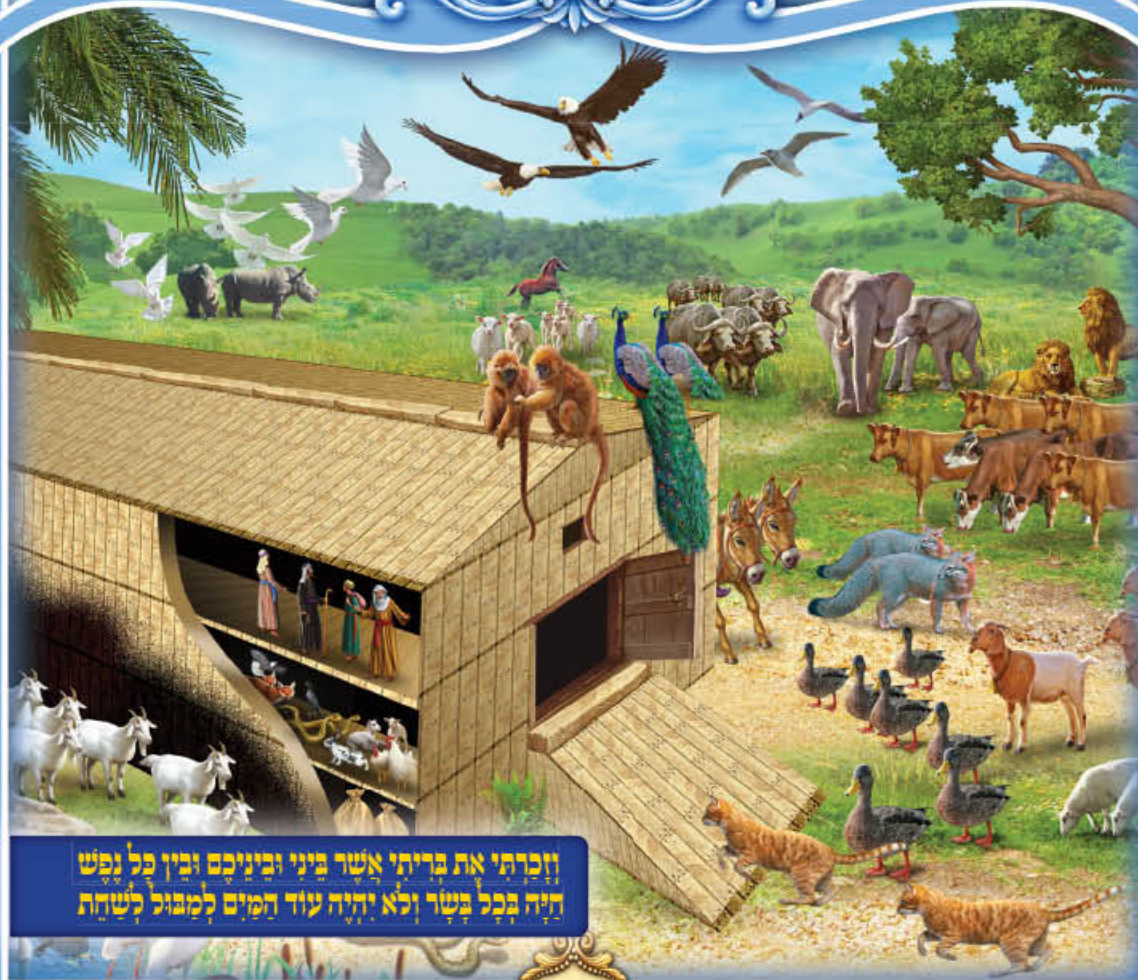
הבורא התגלה לנח ואמר לו שהוא עומד להביא מבול על העולם ולמחוק את כל היקום! "ברצוני שאתה תנצל", אמר ה' לנח, "ולכן תבנה תבה לעצמך, למשפחתך ולחיות שלא גזלו".

נח החל בבניית התבה. מאה ועשרים שנה נמשכה הבניה משום שהקדוש ברוך הוא רצה שבני הדור יתענינו אצל נח מדוע הוא

בונה, ישמעו שעתידי לבוא עליהם מבול ויחזרו בתשובה, אך לשוא.

בהגיע היום נפתחו ארבות השמים, וגם מהתהומות עלו מים רותחים. המבול החל סוער בעולם ומחוק את כל היקום! רק התבה שיטה על פני המים הגבוהים עד שנחה על הרי אררט.

כשהסתים המבול יצאו כל יושבי התבה להתחיל חיים חדשים בעולם. אזי הבטיח הקדוש ברוך הוא לנח שלעולם לא יביא יותר מבול.

זוֹכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְכָא יְהִי עוֹד הַיָּמִים לְמַבּוּל לִשְׁחַת

לאחר מכן הוסיף הקדוש ברוך הוא ואמר לו: "קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה, כי לך אתננה" - זוהי ארץ ישראל, ארץ הקדש.

הקדוש ברוך הוא אף ברח את אברהם בברכת הבנים: "ושמתי את זרעך כעפר הארץ" - כשם שאי אפשר למנות ולספור את החול, כך לא יוכלו לספור את צאצאיו הרבים.

שתי ההבטחות נראו באותה שעה רחוקות מהמציאות... אבל הקדוש ברוך הוא קים את הבטחותיו והעניק אותן לאברהם אבינו ולדורותיו.

בארץ ישראל השתרר רעב כבד, ואברהם אבינו ירד למצרים. כאשר עזב אברהם את מצרים עזב אתו גם האחין שלו לוט. גם לאברהם וגם ללוט היה צאן רב, ורועי הצאן רבו ביניהם.

אמר אברהם ללוט: "הפרד נא מעלי" - לא כדאי שנהיה יחד.

לאחר הפרדה, כאשר אברהם אבינו הלך בדרכו בתוך ארץ ישראל, הוא קבל הבטחה נפלאה ויקרה לדורות עולם - הבטחת הארץ. הקדוש ברוך הוא אומר לו: "שא נא עיניך... צפנה ונגבה וקדמה וימה - כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם".

הגיש להם מים ומזון, ושרה אפתה להם עוגות.

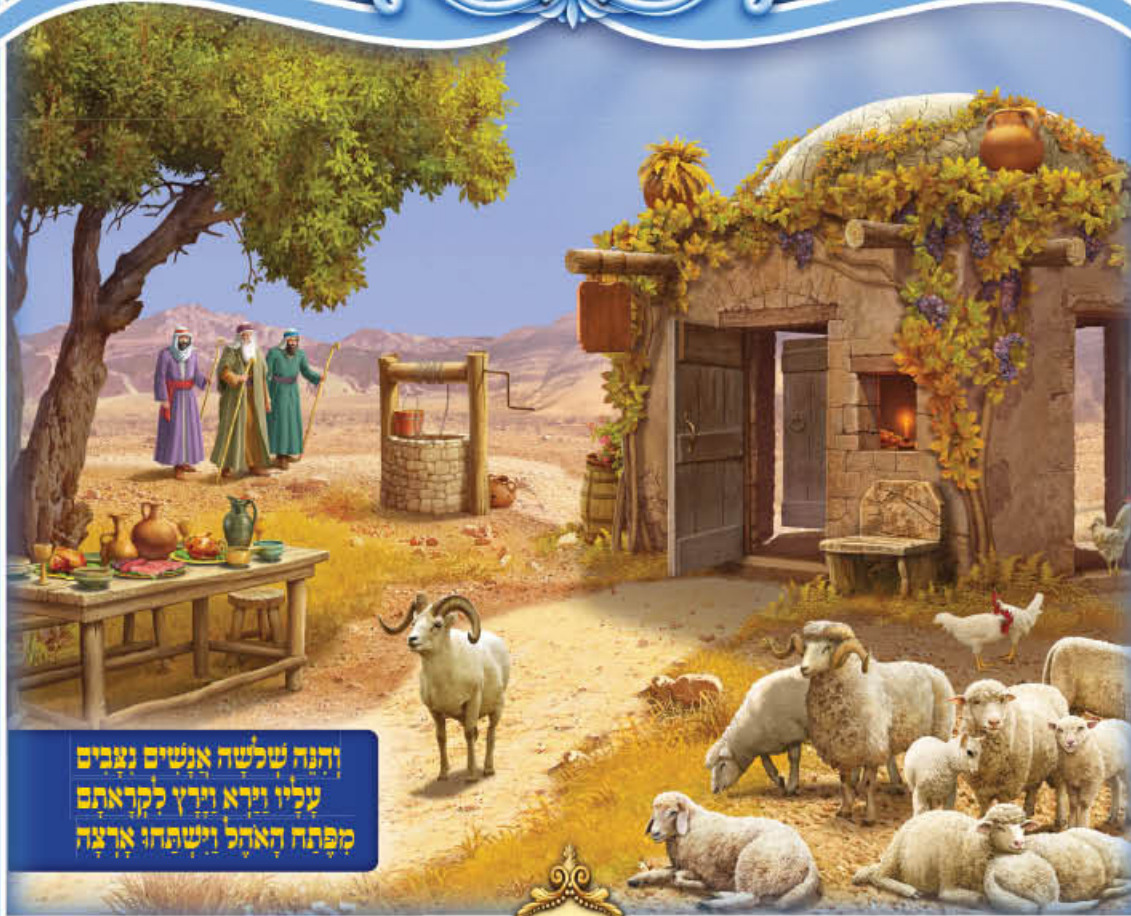
לשלושת המלאכים היו שליחיות מיוחדות: האחד בשר לשרה בשורה נפלאה: בעוד שנה יולד לה בן!

השני רפא את אברהם ואחר כך הלך להציל את לוט מהפיכת סדום.

השלישי הלך להפך את סדום כי התושבים שם היו רעים וחוטאים והתנהגו בצורה הפוכה מאברהם: הם לא הסכימו להכניס אורחים, והענישו את האורח והמארח באכזריות.

אהלו של אברהם אבינו היה פתוח לאורחים, ואברהם היה מלמד אותם לברך לה' על האכל והשתיה. לאחר שהקדוש ברוך הוא צוה את אברהם על מצות ברית מילה ואברהם נמול, הוא היה חלש וחולה. ביום השלישי למילה היה חם מאוד, ואברהם ישב בפתח האהל וצפה לאורחים. והנה, אברהם אבינו נשא את עיניו וראה - שלשה אנשים מתקרבים! היו אלה מלאכים בדמות ערבים, שהקדוש ברוך הוא שלח לאברהם.

למרות חלשתו רץ אברהם לקראת האורחים והזמין בכבוד גדול להתארח בביתו. הוא

והנה שלשה אנשים נצבים עליו וידא וידץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלוץ מורה

פְּרִשֶׁת תּוֹלְדוֹת

יצחק אביהם, שהתעורר לעת זקנתו, לא ראה כיצד עשו נראה. עשו כבד אותו וגם שאל אותו שאלות בהלכה ועשה עצמו כאלו הוא צדיק, ויצחק חשב שהוא אכן צדיק. זו כונת המלים "איש ידע ציד" – שהיה צד את אביו בפיו ומרמה אותו. הוא היה שואל אותו איך מעשירים את המלח וכיצד מעשירים קש, ואביו היה סבור שהוא מדקדק במצוות. אבל רבקה אהבה את יעקב פי ראתה בעיניה כיצד הוא מתנהג ומתעלה בתורה ובעבודת ה'.

לאחר עשרים שנה שבהן צפו יצחק ורבקה לילדים – הם זכו לרגע המשמח: תאומים נולדו להם, שני בנים. הראשון נקרא עשו, והשני – יעקב.

כל זמן שהיו קטנים לא נכר ההבדל ביניהם, אבל לאחר שנעשו בני שלש-עשרה נראה השני הגדול. עשו נהג לצאת לשדות ולצוד חיות, ואלו יעקב היה איש תם יושב אהלים, אהב לשבת בתוך האהל – אהלים של שם ועבר – וללמד את התורה הקדושה.

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם

פְּרִשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה

והנה, עוד לא סים להתפלל, וכבר הגיעה ילדה בת שלש ושמה רבקה לשאב מים מן הבאר. אליעזר רץ לקראתה ובקש ממנה שתתן לו מעט מים מן הכד.

היא הסכימה ברצון לתת לו מים, ואחר כך הציעה: "גם לגמליך אשאב", ושאהב לכל הגמלים.

אליעזר עקב אחר כל זאת בהשתאות, וכאשר סימה את מלאכתה, הוא הוציא תכשיטים ונתן לרבקה – כי היא נבחרה להיות פלתו של יצחק!

אברהם אבינו שלח את אליעזר עבדו לחפש פלה לבנו יצחק. אליעזר הגיע לארם נהרים ונשא לה' תפלה נרגשת שימציא לו את הנערה הראויה ליצחק. הוא החליט לעשות לעצמו סימן, כי הנערה שתגמל חסד – זוהי האשה הראויה להיות הפלה: כאשר יגיע אל הבאר, יבקש מהנערות ששואבות מים שתתנהגו לו לשתות מעט. מי שתאמר: "שתה, וגם גמליך אשקה" – סימן שזו נערה רחמניה ובעלת חסד, והיא הראויה להיות פלתו של יצחק.

והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך כיצחק

על ידי שְׂכָם בן חמור. שמעון ולוי הרגו את אנשי שְׂכָם, וְכָל הַכְּנַעֲנִים באו להלחם בהם. משפחת יַעֲקֹב המְשִׁיכָה והלְכָה אל בית קל. מארְעַע עֲצוּב מאד התרחש בְּדֶרֶךְ: רחל ילדה את בְּנִימִין ונִפְטָרָה. הִנֵּה זֶה בְּהִיוֹתָם בְּבֵית לַחֵם, שָׁם נִקְבְּרָה רַחֵל, וְשָׁם מִצַּבַּת קְבוּרָתָהּ עַד הַיּוֹם.

כְּעֹבֵר שְׁנַיִם עֲשָׂה יוֹסֵף בְּנֵה אֶת דְּרָכָו כְּשֶׁהוּא שָׁבוּי, וּבְדֶרֶךְ נִכְנס לְהַתְּפַלֵּל עַל קְבֻרָהּ שֶׁל אִמּוֹ. מֵאִזּוֹ, בְּמִשְׁךְ אֶלְפֵי שָׁנִים נִכְנָסִים יְהוּדִים אֶל אִמָּא רַחֵל, שׁוֹטְחִים לִפְנֵיהָ אֶת בְּקִשׁוֹתֵיהֶם וּמְבַקְשִׁים מִמֶּנָּה שֶׁתִּתְפַּלֵּל בְּעֹבְרָם אֶצֶל הַשֵּׁם, שֶׁיִּשׁוּבוּ בָּנִים לְגְבוּלָם.

מֵאֲרָעוֹת שׁוֹנִים אֲרַעוּ לַיעֲקֹב אֲבִינוּ בְּדֶרֶכָו מִפְּדוּן אָרָם, לְאַחַר שֶׁעֲזַב אֶת לָבָן עִם בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. בְּעוֹדָם בְּדֶרֶךְ נוֹדַע לָהֶם שֶׁעָשׂוּ יֵצֵא לְמַלְחָמָה נֶגְדָם – וַיַּעֲקֹב אֲבִינוּ נֶאֱלָץ לְהִתְכַּוֵּן לְמִפְגָּשׁ עִם עֲשׂוֹ אַחִיו - בְּדוּרוֹן, בְּתַפְלָה וּבְמַלְחָמָה. בְּדֶרֶךְ עָבַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ חֲזָרָה אֶת הַנַּחַל, כְּדֵי לְקַחַת פְּכִים קִטְנִים שֶׁשָּׂכַח בְּעֵבֶר הַשְּׁנִי. שָׁם פָּגַשׁ אֶת הַמַּלְאָךְ, שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וְנִלְחַם אִתּוֹ כָּל הַלַּיְלָה עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר.

לְאַחַר מִכּוֹן הַתְּקִימָה פְּגִישַׁת יַעֲקֹב עִם עֲשׂוֹ. עֲשׂוֹ חָזַר בְּדֶרֶכָו לְשַׁעִיר, וַיַּעֲקֹב נִסַּע לְסָכוֹת. יַעֲקֹב הִמְשִׁיךְ לְשָׂכָם, וְשָׁם נִלְקַחָה דֵינָה בְּתוֹ

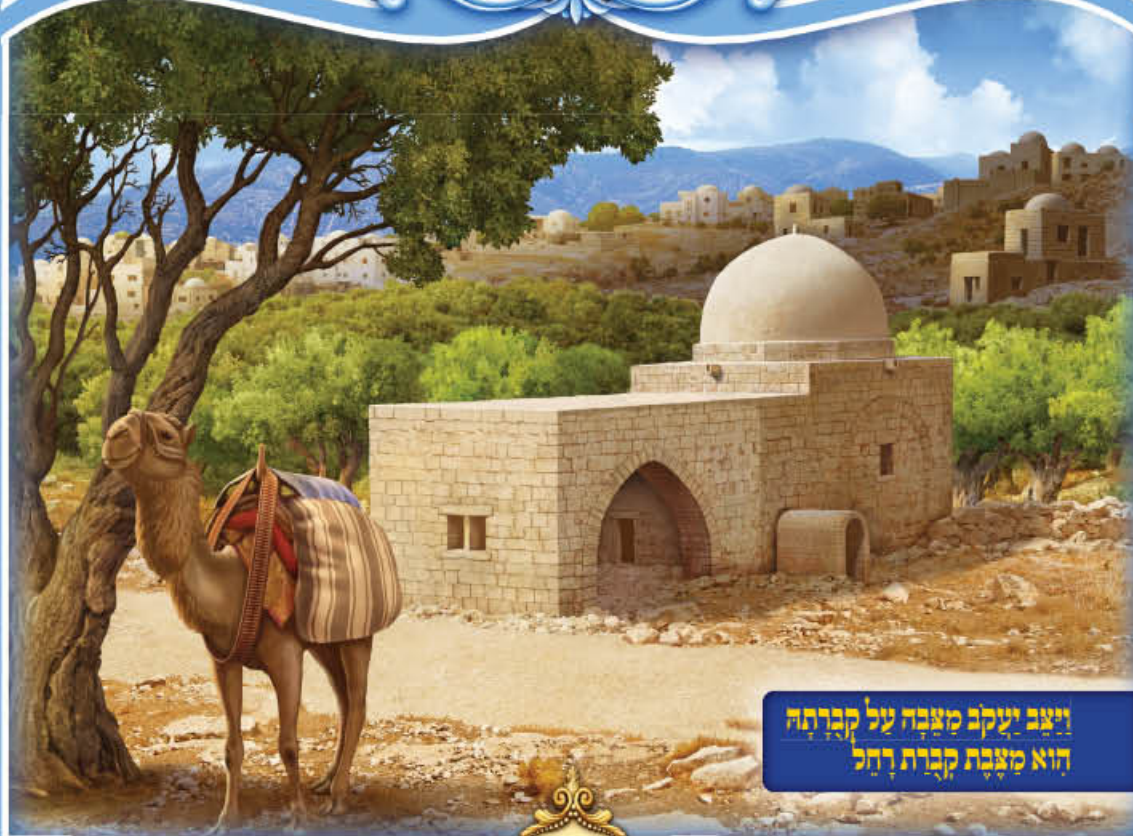
בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם הַתְּגֵלָה אֵלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבִרְךְ אֹתוֹ שֶׁתְּמִיד יִהְיֶה אִתּוֹ, וַיִּשְׁמֹר אֹתוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יֵלֶךְ וְלֹא יַעֲזֹבּוּ. עוֹד בְּרָכּוֹ, שִׁיזְכָּה לְרִשְׁתָּ אֶת הָאָרֶץ לוֹ וּלְדוֹרוֹתָיו, וְשִׁזְרְעוּ יִהְיֶה רַב מְאֹד, כְּעַפְרָה הָאָרֶץ.

יַעֲקֹב אֲבִינוּ הִקְיָץ מִשְׁנָתוֹ וְאָמַר: "אֲכֹן יֵשׁ ה' בְּמִקּוֹם הַזֶּה! מַה נוֹרָא הַמִּקּוֹם הַזֶּה... וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם!"

הוא קרא את שם המקום: בית קל.

יַעֲקֹב אֲבִינוּ יֵצֵא מִבְּאֵר שֶׁבַע כְּפִי עֲצָתָהּ שֶׁל אִמּוֹ וְהֵלֵךְ לְחָרוֹן. בְּדֶרֶךְ שִׁקְעָה לוֹ הַשָּׁמֶשׁ, וְהוּא שָׁכַב לִישׁוֹן.

וְהִנֵּה הוּא חוֹלֵם כִּי סֵלֶם מִצַּב אֲרָצָה, וְרָאִשׁוּ מְגִיעַ הַשָּׁמַיִמָה, וּמַלְאָכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בְּסֵלֶם. הוּא רָאָה אֶת הַמַּלְאָכִים שֶׁלוֹ וְאֹתוֹ בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׂאִינָם יוֹצְאִים לְחוּץ לְאָרֶץ, עוֹלִים חֲזָרָה לְרֻקִיעַ, וְאֵלוֹ הַמַּלְאָכִים שֶׁל חוּץ לְאָרֶץ יוֹרְדִים לְלוֹוֹת אֹתוֹ.

יַעֲקֹב מִצַּבָּה עַל קְבֻרָתָהּ הוּא מִצַּבַּת קְבוּרַת רַחֵל

וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה סֵלֶם מִצַּב אֲרָצָה וְרָאִשׁוֹ מְגִיעַ הַשָּׁמַיִמָה